

Tema Antibiotika

Antibiotikaresistens anses idag vara ett växande folkhälsoproblem. Risken för att en ökad resistensutveckling allvarligt försvagar vår terapeutiska arsenal mot infektionssjukdomar nödvändiggör inte bara en gedigen satsning på utvecklingen av nya läkemedel utan också ett mer restriktivt förhållningssätt till förskrivning av antibakteriella medel.

I olika handlingsplaner i de nordiska länderna har på senare år föreslagits att ett flertal insatser prövas, bland annat att antibiotikaresistensen övervakas i likhet med förbrukningen av antibiotika, att den kliniska och mikrobiologiska diagnostiken förbättras samt att infektionsförebyggande åtgärder intensifieras. Tandvården har ett givet ansvar att aktivt medverka i dessa strävanden.

När »Tema Antibiotika« presenteras i detta och kommande nummer av de nordiska tandläkartidningarna har ambitionen varit att ge en så allsidig information som möjligt om problematiken kring systemiskt bruk av antibakteriella medel.

Tidigt i planeringen bestämdes att temat skulle inbegripa såväl antibiotika som antimykotika och antivirala substanser. Vidare bedömde vi det lämpligt att temat inledningsvis skulle tillfredsställa ett behov att aktualisera basala kunskaper om orala infektioner i allmänhet och livshotande odontogena infektioner i synnerhet. Likaså var det angeläget att förmedla uttömmande beskrivningar av verkningsmekanismerna hos antibiotika, antimykotika och antivirala substanser och hur de utnyttjas i den terapeutiska arsenalen.

Mot bakgrund av bland annat det faktum att WHO slagit fast att antibiotikaresistensen är ett av de stora globala hoten mot människors hälsa har det varit naturligt att medge ett generöst utrymme i temat för resistensbestämning och resistensutveckling vid användningen av såväl antibiotika som antimykotika liksom för åtgärder mot resistensutveckling.

Interaktioner mellan läkemedel har tagits upp därför att de har klinisk relevans genom att de ändrar ett läkemedels terapeutiska effekt eller ökar medlets toxicitet. Vidare beskrivs hur antibiotika på olika sätt interagerar med värdorganismen, liksom hur antibiotika i vissa fall också kan orsaka superinfektioner genom förändringar i den mikrobiella ekologin.

I de kliniska artiklarna fokuserar respektive författare på användningen av antibiotika vid endodontiska behandlingar, parodontala behandlingar, inom oralmedicinen samt i den käkkirurgiska verksamheten. Slutligen ges berättigat utrymme för beskrivning av riktlinjerna för profylaktisk bruk af antibakteriella medel vid ingrepp på utsatta patientgrupper.

Det drygt 30-tal författare som engagerats har skrivit sammanlagt 17 artiklar med fokus på ovan angivna områden i temat. Deras uppgift har varit att beskriva såväl den genom åren etablerade kunskapsnivån som den senaste utvecklingen inom respektive specialområden. Särskild vikt har lagts vid att presentera områden där forskningen under senare år bidragit med nya kunskaper av relevans för den kliniska verksamheten inom tandvården.

Redaktionskommitténs medlemmar, med uppgift att föreslå författare samt värdera deras manuskript, har varit professor *Gunnar Dahlén*, Göteborg, professor *Mogens Kilian*, Århus, professor *Jukka H. Meurman*, Helsingfors, och professor *Ingar Olsen*, Oslo.

Uppgiften för antibiotikatemats koordinator och redaktör, docent *Sven-Erik Hamp*, Linköping, har dels varit att samordna temaarbetet, dels att språkligt och vetenskapligt redigera materialet tillsammans med redaktör *Gudrun Sangnes*, Oslo, och redaktör, docent *Ib Sewerin*, Köpenhamn.

På grund av den långa produktionstiden har samtliga författare givits möjlighet att föra in väsentliga nyheter som inträffat under det senaste året i sina originalmanus.

Sven-Erik Hamp

Redaktör för »Tema Antibiotika«